

Рахункова палата:

**Аналіз використання коштів державного бюджету України на
оплату праці працівників органів державного управління**

Відповідальний за організацію та проведення –
Заступник Голови Рахункової палати Андрій Майснер

Рахункова палата

Актуальність та загальна характеристика питання

Предмет аналізу – умови оплати праці працівників органів державного управління та ефективність управлінських рішень щодо використання коштів державного бюджету на оплату праці у 2017–2018 роках

Мета аналізу – оцінка існуючих умов оплати праці працівників державних органів в контексті запровадження реформи державної служби та комплексного реформування системи державного управління

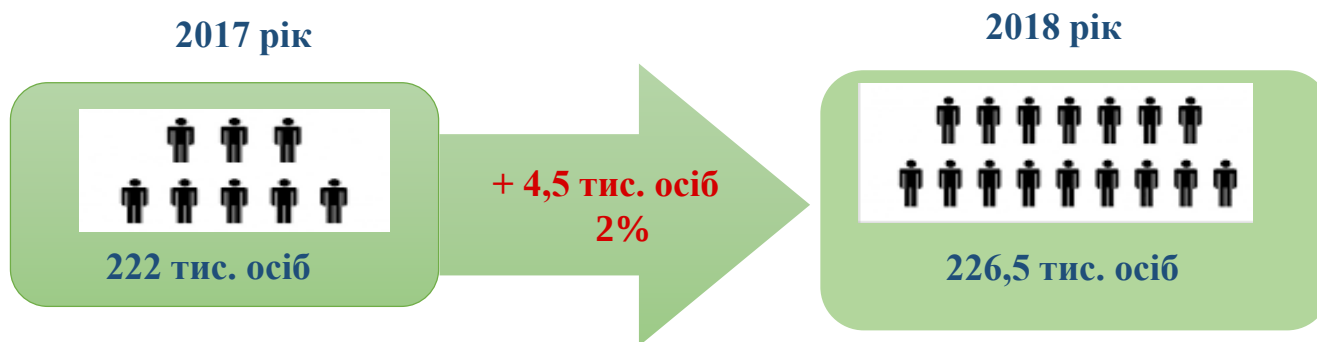
Об’єкти аналізу – Секретаріат Кабінету Міністрів України, **102 розпорядника** бюджетних коштів у системі органів державного управління, включаючи **26 обласних державних адміністрацій**

Під час аналізу досліджено:

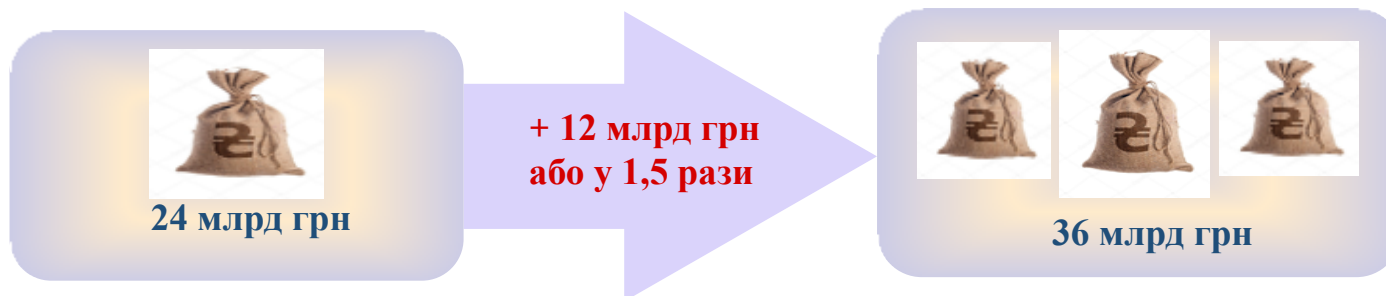
- ✓ стан дотримання органами державного управління встановлених законодавством умов, норм і порядків оплати праці;
- ✓ законність та ефективність використання цими органами коштів державного бюджету на оплату праці їх працівників;
- ✓ зміни чисельності працівників вказаних органів, а також структури та обсягів видатків державного бюджету на оплату їх праці;
- ✓ економічні наслідки запроваджених Кабінетом Міністрів України у 2016 році заходів з комплексної реформи державного управління в частині включення до штату центральних органів виконавчої влади посад фахівців з питань реформ та встановлення їм особливих умов оплати праці

Кількісні показники, що характеризують систему органів державного управління:

- ❖ поступове збільшення чисельності працівників управлінського апарату

- ❖ збільшення видатків державного бюджету на оплату їх праці

Правові та організаційні проблеми

В цілому, система оплати праці працівників органів державного управління, передусім державних службовців, залишається **непрозорою та суперечливою**:

- ✓ у структурі заробітної плати висока частка додаткових та стимулюючих виплат (надбавки за особливий характер роботи та інтенсивність праці, премія, інші виплати, які становили у 2017 році – **близько 62 відс.**, у 2018 році – **66,3 відс.**), **домінуюча роль посадового окладу відсутня**
- ✓ встановлений Стратегією реформування пріоритет щодо співвідношення частки посадового окладу та премії на рівні **70/30 відс.** за встановлених на сьогодні умов оплати праці **не може бути забезпечено взагалі** (у складі обов’язкових виплат передбачено надбавку за ранг державного службовця та вислугу років, розмір якої може становити до 50 відс. посадового окладу державного службовця)
- ✓ наприкінці 2016 року базова величина для визначення посадового окладу державного службовця законодавчо зменшена з мінімальної заробітної плати **до рівня прожиткового мінімуму** для працездатних осіб (**межа бідності**)
- ✓ особливі умови оплати праці фахівців з питань реформ, на відміну від усіх інших державних службовців, законодавчо не визначені (встановлені рішенням Уряду)

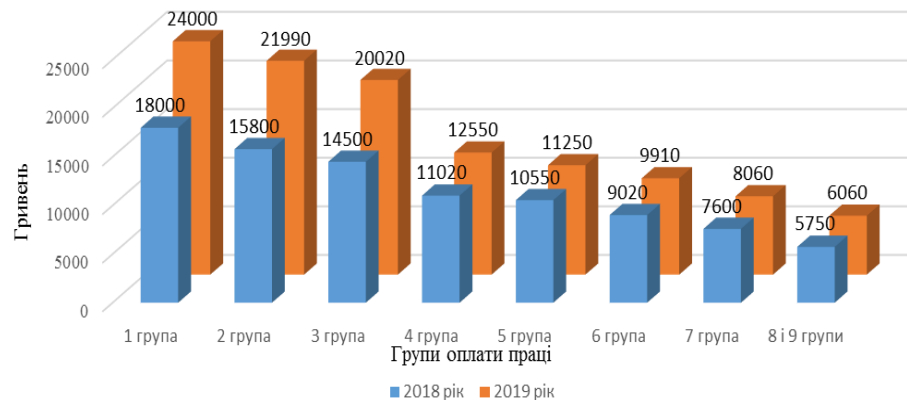
Умови оплати праці працівників низки органів державного управління встановлені **окремими законами або нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України**. Як результат, зокрема, у 2017 році посадовий оклад працівника центрального апарату або територіального органу НКРЕКП **у 3,6–9,1 рази** (залежно від посади) перевищував показник, який Мінфін використовує на етапі планування видатків для усіх державних службовців, у 2018 році – **у 2,3–5,7 рази**

Фінансова стабільність реформування системи оплати праці не забезпечується

Це спричинено:

- застосуванням Мінфіном методики планування видатків за усередненими даними щодо розміру посадового окладу на основі показників попереднього року
- непроведенням до цього часу комплексного функціонального обстеження органів державного управління
- відсутністю повних узагальнених даних про граничну і фактичну чисельність працівників у розрізі державних органів та займаних посад

Наслідком цього є утворення **міжвідомчих та міжпосадових диспропорцій** в умовах оплати праці державних службовців, передусім провідних і головних спеціалістів, частка яких у загальній чисельності становить **близько 70 відсотків**. З року в рік ці диспропорції поглиблюються

Висновки Рахункової палати підтверджуються результатами проведеної **SIGMA** комплексної оцінки державного управління України (“Звіт про базові вимірювання: Принципи державного управління”, вересень 2018 року), за якими справедливість і конкурентоспроможність системи оплати праці державних службовців оцінено в **“1”** за шестибальною шкалою оцінювання (від 0 до 5)

Зроблені кроки щодо вирішення проблем

Створення НАДС інтегрованої інформаційної системи управління людськими ресурсами на державній службі (HRMIS):

- джерело фінансування – кошти EURoPAF у рамках Грантової угоди між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку
- загальна вартість проекту – **3030,7 тис. євро** (43880,2 тис. грн з можливістю збільшення до 68940,4 тис. грн для впровадження в усіх державних органах
- можливості системи – узагальнення та обробка інформації про структуру та штатний розпис державних органів, посади державної служби, особові справи державних службовців, нарахування і оплату праці, заохочення, відпустки, службову дисципліну, компетентність та службове навчання

Істотні недоліки системи пов'язані з неактуальністю Концепції з її створення:

- впровадження системи не передбачено у ряді органів, які не належать до центральних органів виконавчої влади (ЦВК, національні комісії, що здійснюють регулювання у відповідних сферах, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, РНБО)
- впровадження системи не передбачено у ряді новостворених державних органів (Державна податкова і Державна митна служби, Державна служба у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції)

Рекомендації Рахункової палати

За результатами аналізу Звіт та рішення Рахункової палати направлено Кабінету Міністрів України, а також Мінфіну, Мінсоцполітики та НАДС з пропозиціями забезпечити:

- ✓ своєчасне визначення схеми посадових окладів на посадах державної служби виключно під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік
- ✓ проведення, як першочергового завдання, комплексного функціонального обстеження державних органів з розробленням та затвердженням в установленому порядку класифікатора посад державної служби з наступною оптимізацією чисельності працівників органів державного управління
- ✓ перегляду визначеного Стратегією реформування державного управління України на 2016–2020 роки пріоритету та застосування запланованого співвідношення 70/30 відс. до цілісних постійної та змінної складових заробітної плати, а не лише до посадового окладу та премії
- ✓ удосконалення порядку планування Мінфіном видатків державного бюджету на оплату праці працівників органів державного управління на основі затвердженої в установленому порядку методики
- ✓ оновлення Концепції впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах у частині розширення переліку органів, в яких впроваджуватиметься вказана система.

Стан врахування рекомендацій Рахункової палати

На сьогодні рекомендації Рахункової палати за результатами аналізу організаційно відреагувало лише НАДС, підготувавши проект змін про власне положення, виконуючи необхідні заходи щодо удосконалення Концепції зі створення HRMIS та утворивши робочу групу з удосконалення законодавства про державну службу

Мінсоцполітики взяло до відома рекомендації Рахункової палати, надавши свої пропозиції до Кабінету Міністрів України, Мінфіну, Мінекономрозвитку та НАДС

Мінфін очікує результатів діяльності утвореної НАДС робочої групи

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Рахункова палата